

Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Lisansüstü Tezlerinin Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Postgraduate Thesis of Akdeniz University Department of Tourism Management

Pınar ÇELİK ÇAYLAK¹ Derya ÖZİLHAN ÖZBEY²

Öz

Bu çalışmada Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında yazılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini gerçekleştirmek amaçlanmıştır. Çalışmada Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezinde kayıtlı 65'i yüksek lisans ve 39'u doktora tezi olma üzere toplam 104 lisansüstü tez çalışması incelenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde bibliyometrik analizden yararlanılmış olup tezler; tez türü, tezin yayınlandığı yıl, tezin sayfa sayısı, danışman, anahtar kelimeler, ana konu, araştırma tasarımı, örneklem grubu, örnekleme yöntemi, veri toplama yöntemi, tezin uygulama bölgesi, kriterlerine göre incelenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin 2017-2022 yılları arasında, %93,2'sinin Türkçe metin dili ile yazıldığı ve tamamının tek tez danışman tarafından yürütüldüğü ortaya çıkmıştır. İncelenen tezlerin %74,04'ünde anket ile veri toplanması tercih edilmiş olup bu veri toplama aracının en fazla kullanılan veri toplama aracı olduğu belirtilebilir. Açık uçlu soruların nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı çalışmalarda değerlendirildiği görülmüştür. İncelenen tezlerin veri analizinde %59,62'sinde nicel, %24,04'ünde nitel araştırma yöntemleri tercih edilirken %16,35'inde ise karma yöntem tercih edilmiştir. Turizm, konaklama işletmeleri, Antalya, sürdürülebilir turizm anahtar kelimelerinin tezlerde en fazla kullanılan anahtar kelimeler olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet bakımından tezleri hazırlayan yazarların %47,12'si erkek iken 52,88'i kadındır. Tamamlanan tez çalışmalarının toplam %39,42'si 101-150 sayfa aralığında yer almakta ve tez çalışmalarında danışman ünvanlarının çoğunlukla Profesör Doktor olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma sonuçlarının Turizm İşletmeciliği alanında tez konusu seçiminde lisansüstü turizm öğrencilerine ve öğretim üyelerine rehberlik edebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm İşletmeciliği, Bibliyometrik Analiz, Lisansüstü Tezler

JEL Kodları: L83, I20, Z39

Abstract

In this study, it is aimed to perform bibliometric analysis of postgraduate theses written in Akdeniz University Institute of Social Sciences, Department of Tourism Management. In the study, a total of 104 postgraduate theses, 65 of which are master's and 39 are doctoral dissertations, registered in the National Thesis Center of the Higher Education Institution were examined. Bibliometric analysis was used in the evaluation of the data, and the theses were examined according to the thesis type, the year the thesis was published, the number of pages of the thesis, the supervisor, the keywords, the main topic, the research design, the sample group, the sampling method, the data collection method, the application region of the thesis. It has been revealed that 93.2% of the postgraduate theses examined within the scope of the research were written in Turkish text language between 2017-2022 and all of them were carried out by a single thesis advisor. In 74.04% of the dissertations examined, data collection by questionnaire was preferred, and it can be stated that this data collection tool is the most used data collection tool. It was observed that open-ended questions were evaluated in studies where quantitative and qualitative methods were used together. In the data analysis of the theses examined, quantitative research methods were preferred in 59.62%, qualitative research methods were preferred in 24.04%, while mixed methods were preferred in 16.35%. It has been determined that the keywords of tourism, accommodation establishments, Antalya, sustainable tourism are the most used keywords in the theses. In terms of gender, 47.12% of the authors who prepared the theses were male, while 52.88 were female. A total of 39.42% of the completed thesis studies are in the range of 101-150 pages, and it has been determined that the titles of the advisors in the thesis studies are mostly professor doctor. It is thought that the results of this research can guide postgraduate tourism students and faculty members in the selection of thesis topic in the field of Tourism Management.

Keywords: Tourism Management, Bibliometric Analysis, Postgraduate Theses

Jel Codes: L83, I20, Z39

¹ Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi,
Antalya, Türkiye,
[pinarcelik@akdeniz.edu.tr](mailto:pincarcelik@akdeniz.edu.tr)

ORCID: 0000-0003-0599-4086

² Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi,
Antalya, Türkiye,
deryaozbey@akdeniz.edu.tr

ORCID: 0000-0002-5296-0789

Geliş / Submitted: 21/11/2023

Düzeltilme / Revised: 12/12/2023

Kabul / Accepted: 12/12/2023

Yayın / Published: 15/12/2023

Atıf / Citation: Çelik Çaylak, P. ve Özilhan Özbey, D. (2023). Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Lisansüstü Tezlerinin Bibliyometrik Analizi, Journal of Tourism Intelligence and Smartness, 6(3), 242-252.

<http://doi.org/10.58636/jtis.1394188>

Giriş

Bütüncül açıdan bakıldığında yarattığı çarpan etkisi ile birlikte oldukça büyük bir ekonomik hacme sahip olan turizm, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de pandemi etkisi ile 2020 yılında sektörel anlamda oldukça daralmış, ancak 2021 ve 2022 yıllarında kayıplarını önemli oranda telafi etmiştir. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü, uluslararası turizm hareketlerinin 2022 yılının ilk dokuz ayında güçlü bir performansla, salgın öncesi dönemin %63'üne ulaştığını belirlemiş ve yıl sonuna dek salgın öncesi dönemin %65'ine ulaşacağını öngörmüştür (UNWTO, 2022). Ülkemizin en çekici turizm destinasyonlarının başını çeken Antalya'da hizmetler sektörü 2021 yılında %55,8 oranında büyüme kaydetmiş, turizmdeki bu toparlanmaya bağlı olarak Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre il bazında GSYH hacmi de 23 Milyar Dolar olarak hesaplanmıştır (TÜİK, 2021)

Turizm sektörü, arz talep sarmalının en önemli unsurunun insan olması nedeniyle de yenilikçi, esnek ve dinamik bir sektör olma özelliğine sahiptir. Çevresel belirsizliklere rağmen rekabet avantajı elde edebilmenin ve bu üstünlüğü sürdürülebilir kılmanın yolu "bilgi" faktörünü içselleştirmekten ve işlevselleştirmekten geçmektedir. Makro ve mikro ekseninde rekabet üstü olmak, bütünleşmiş değerler, ciddi yaratıcılık ve kavram araştırma-geliştirme yoluyla elde edilebilir. Bir kaynak olarak bilgi, işletmeler için finans, hammadde, işçilik ve enerji kadar yaşamsal bir önem taşımaktadır (De Bono, 1996). Ekonomik büyüme ve refah, insanların yatırıma, deneyimlemeye ve yenilikçiliğe teşvik edilmeleri gibi birkaç temel ilke ile ilişkilidir (Acemoğlu ve Robinson, 2019). Billhassa yeniliğin, sürekli gelişme ve iyileştirmenin zorunluluk olduğu küresel rekabet ekosisteminde insan odaklı hizmet süreçlerinde "eğitim", yaşayan işletmeler için can suyudur. Bir toplumda ideal insanı yetiştirmek amacıyla faydalanılan en temel ideolojik araçlardan birisi olan eğitim, bilgi toplumunda iş hayatının en önemli değerleri olan sürekli değişime uyumlu, esnek ve yaratıcı kişilik yapısı oluşturma anlamında önemli bir işlev görmektedir (Zencirkıran, 2017). Yeni ve kullanışlı sistematik bilgilerin üretilmesi ve edinilmesinde eğitim ve bilim iki temel sac ayağıdır.

Turizmin bir bilim dalı olarak gelişmesi ve öğretilmesinde üniversitelerin önemli rolü bulunmaktadır. Darbellay ve Stock (2012) turizme bilimsel yaklaşımı üçe ayırmışlardır. Bunlar; "1. Bir sistem olarak turizme bütüncül yaklaşım, 2. 1970'lerden beri turizm ekonomisi, psikoloji ve antropoloji ile turizm coğrafyasının da ortaya çıkmasıyla birlikte disiplinler bölünme ve uzmanlaşma, 3. 1995 ve 2000 yılları arasındaki son disiplinler arası kaynaşma" dır. Örgün ve yaygın olarak eğitim verebilen üniversiteler, toplumsal kalkınmanın başlıca belirleyicisi olan stratejik bilgi ve teknolojiyi üreten, girişimcilik ve yenilikçilik ekseninde işlevselleştiren çoğulcu yapıda kurumlardır. Bu noktada disiplinler arası bilgi üretme yeteneği ile nitelikli işgücünün de yetiştirilerek sektörlere kazandırılmasında başat aktörlerdir. Turizmde bilgi üretimi uğraşısı, ağ toplumumuzda yükseköğretim kurumlarının önemini artırmış ve yükseköğretim alanında uluslararası bir pazar yeri yaratmıştır (Kunwar, 2018).

Üniversitelerin turizmle ilgili farklı isimlerdeki yüksekokul ve fakülteleri, sektörün eğitimci ve üst düzey yönetici ihtiyacını karşılamaya yönelik faaliyet gösterirken, ortaöğretim düzeyinde yer alan turizm meslek liseleri sektördeki diğer işgücü ihtiyacının karşılanmasını amaçlamaktadır. Sektörün ara eleman ya da orta kademe yönetici ihtiyacı ise ön lisans düzeyindeki meslek yüksekokulları tarafından karşılanmaktadır (Kozak, 2009). Turizm eğitiminde uzmanlaşma, çalışanlar ile kuruluşlar arasında yakın ilişkiler kurulmasına ve turizm paydaşları arasında iletişim ve ağ yönetimi inşa edilmesine katkı sağlamaktadır. İşverenler ise jenerik ve katma değerli uzmanlık becerilerinin kombinasyonuna sahip mezunları istihdam ederek tüketiciler için genel turizm deneyimini geliştirme şansı yakalamaktadırlar (Cervera Taulet ve Ruiz Molina, 2008). Doğru ve yeterli bilgi ile donatılmış bir işgücü, işletmelerin yeni durumlara uyum sağlamasına ve stratejik olarak avantaj yaratmasına yardımcı olacaktır. Genel tabirle sektör, çalışanları işe alırken uygulama becerileri arar (Tiwari, Seraphin ve Chowdhary, 2021).

Yüksek Öğretim Kurumunun 2023 güncel verilerine göre Türkiye'de 129'u devlet, 75'i vakıf üniversitesi ve 4'ü vakıf Meslek Yüksekokulu olmak üzere toplam 208 üniversite eğitim-öğretim faaliyetini sürdürmektedir. 51 devlet, 13 vakıf ve 4'ü Kıbrıs üniversitesi olmak üzere toplam 68 üniversitenin farklı fakültelerinde "Turizm İşletmeciliği Lisans Programı" bulunmaktadır. 67 devlet üniversitesinde "Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı" kurulu olup, bunlarda 78 Profesör Doktor, 98 Doçent Doktor, 129 doktor öğretim üyesi görev yapmaktadır.

Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi, kurulu olduğu Antalya bölgesinde sektörün kalifiye personel ihtiyacını karşılamada oldukça önemli bir yere sahiptir. 1982 yılında 2547 Sayılı Kanun gereği 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yüksekokul olarak kurulmuş, ancak fiziksel alan ve eğitimci kadrosunun yetersizliği sebebiyle ancak 1986-1987 eğitim-öğretim yılında dört yıllık lisans düzeyinde eğitim öğretime başlayabilmiştir. 27 öğrenci ile eğitime başlayan yüksekokul 1992-1993 eğitim- öğretim yılında ikinci öğretime de (gece öğretimi) ilk kez öğrenci almıştır. Yüksekokul, 1997-1998 eğitim-öğretim yılından itibaren 9000 m²'lik kapalı alandan oluşan yeni binasına taşınmış ve burada 1986-2011 yılları arasında "Konaklama İşletmeciliği", "Seyahat İşletmeciliği" ve "Yiyecek İçecek

İşletmeciliği" olmak üzere üç farklı programda eğitim vermiştir (Akdeniz Üniversitesi, 2022). Resmi Gazete'nin 16.12.2011 Tarihli ve 2011/2605 Sayılı Kararname eki ile Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü bünyesinde yer alan Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu kapatılmış ve Turizm Fakültesi kurulmuştur (Resmi Gazete, 2011).

QS Dünya 2022 Yılı Hospitality&Leisure Management Alan Sıralamasında ilk 101-150 üniversite arasına giren Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, Turizm Rehberliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları ve Rekreasyon Yönetimi olmak üzere dört bölümde eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Fakültenin turizm işletmeciliği bölümü, temel işletmecilik ve turizm meslek formasyonuna sahip bireyler yetiştirme, bilimsel ve sektörel araştırmalar gerçekleştirme ve projeler geliştirmek misyonu ile, %100 ve %30 İngilizce eğitimi vermektedir. Bölüm, 2018'den bu yana Dünya Turizm Örgütü tarafından verilen "Turizm Eğitiminde Kalite (UNWTO TedQual)" sertifikasyonuna sahiptir (Akdeniz Üniversitesi, 2022).

Türkiye'nin de kabul ettiği sekiz yeterlilik seviyesinden oluşan Avrupa Yeterlilikler Çerçevesinde/AYÇ (European Qualification Framework/EQF); yükseköğretim alanında ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi şeklinde üst dört düzey bulunmaktadır (Günay, 2018). Yüksek lisans ve doktora eğitiminden oluşan lisansüstü eğitim, üniversitenin hem araştırmacı ve eğitici rolünde ihtiyacı olan akademisyenlerin ve hem de toplumun ihtiyaç duyduğu kalifiye işgücünün yetiştirildiği en üst eğitim düzeyidir. Resmi Gazete'nin (Resmi Gazete, 2016) 20.04.2016 tarih ve 29690 Sayısı ile yayımlanan Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nde lisans mezunlarının hak kazanabildikleri tezli ve tezsiz yüksek lisans programları ile yüksek lisans mezunlarının hak kazanabildikleri doktora ve sanatta yeterlilik programlarının tanımlanmasına göre "Tezli yüksek lisans programı; öğrencinin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanmak yoluyla bilgiye ulaşma, bilgiyi derleme, yorumlama ve değerlendirme yeteneğini kazanmasını sağlar" şeklinde tanımlanırken, Tezsiz yüksek lisans programı, "öğrencinin mesleki konularda bilgi ediniminin sağlanması ile mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını gösterir" şeklinde tanımlanmaktadır. Doktora programı ise, "öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel problemleri, verileri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandırır." ifadesi ile tanımlanmıştır.

Bilim insanı yetiştirmenin ve ulusal bilim politikasının yürütülmesinin en önemli araçlarından biri lisansüstü eğitim olarak kabul edilmektedir. Lisansüstü eğitimin esas amacı; bilgiyi üreten, kullanan, eleştiren ve üreten bir düşünce biçimiyle problem çözebilecek niteliğe haiz insan gücünü yetiştirmektir (Karaman ve Bakırcı, 2010). Belirli alanlardaki olayların gözlemlenerek ya da mevcut bilgilerin toplanarak sistematik olarak analiz edilmesi yoluyla sorunlara çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlayan bilimsel araştırmaların ortak noktası gözlemler ya da verilerin anlamlı bilgiler bütünü haline getirilmesi ve varılan sonuçların toplumsal fayda oluşturmasıdır (Dinler, 2006). Pek çok gelişmiş ülke, bilimsel araştırmalar aracılığı ile yüksek düzeyde sosyal ve ekonomik kalkınmayı sağlamışlardır. Çünkü bilimsel araştırmalar, toplumlarda yeni öngörüler, yeni boyutlar ve dinamikler keşfedilmesine ve yeni toplumsal sorunların aşına hale gelmesine yardımcı olur (Rwegoshora, 2016). Özellikle tezli yüksek lisans ve doktora programları ile mesleki eğitimde uzmanlaşma hedeflenmekte ve bu süreçte öğrenci ve öğretim üyelerinin gerçekleştirdikleri bilimsel araştırmalar toplumsal sorunların tespit ve çözümüne katma değer sağlamaktadır. Ülkemizde tezsiz yüksek lisans programları da bulunmakla birlikte, tezli yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin son aşaması olan tez çalışmaları, belirli bir alanın sorunlarını derinlemesine inceleyerek çözüm üreten, alana yenilik kazandıran araştırmalar olarak son derece önemli olduğu gibi, bir alanda yazılan tezlerin bibliyometrik olarak analiz edilmesi ve araştırma eğilimlerinin belirlenmesi de bir o kadar önemlidir (Dişli, 2020). Tezler, hem araştırmacılara ilgili konu hakkında faydalı bilgiler sunarken, hem de kaynakçaları aracılığıyla bibliyometri konusuna yönelen araştırmacılara da önemli veriler sağlamaktadır. Tezlerde kullanılan kaynaklar incelendiğinde, farklı disiplinlerdeki bilim insanlarının bilgiyi kullanma şekilleri ile ilgili fikir edinilebilmektedir (Umut ve Doğan, 2012).

2021-22 Yükseköğretim İstatistiklerine göre 358.271 kayıtlı yüksek lisans, 109.540 doktora öğrencisi Türk Üniversitelerinde lisansüstü eğitime devam etmektedir (YÖK, 2022). Akdeniz Üniversitesi bünyesinde lisansüstü eğitim veren 7 enstitü bulunmaktadır. Bunlar; Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri, Eğitim Bilimleri ve Güzel Sanatlar Enstitüsü ile, Akdeniz Uygurlukları Araştırma Enstitüsü ve Prof. Dr. Tuncer Karpuzoğlu Organ Nakli Enstitüsüdür. 2021-2022 Eğitim Öğretim döneminde bu enstitülerde toplam 5.624 öğrenci kayıtlı olup, bunun 2.446'sı Sosyal Bilimler Enstitüsü öğrencileridir (Akdeniz Üniversitesi, 2022). 2022 yılı sonuna dek Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği anabilim dalında yapılmış ve YÖK'ün Ulusal Tez Merkezinde kayıtlı 65'i yüksek lisans ve 39'u doktora tezi olma üzere toplam 104 lisansüstü tez çalışması bulunmaktadır. Araştırmanın amacı bu 104 tezin bibliyometrik analizinin yapılmasıdır. Turizm işletmeciliği alanında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini konu alan benzer çalışmalardan bazıları şunlardır:

Yayla ve Ergün (2021) yaptıkları çalışmada, turizm alanında yazılmış lisansüstü tezlerin bilimsel araştırma yöntemlerinde nicel yöntemlerden nitel yöntemlere geçişteki paradigmatik dönüşümü incelemişlerdir. Bu amaçla Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “turizm ve işletme”, “gastronomi”, “rekreasyon ve yönetim”, “seyahat ve acente”, “turizm ve rehberlik” anahtar sözcüklerinin taranmasıyla ulaşılan 107 lisansüstü tez incelenmiştir. Boyraz vd. (2020), Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan turizm konulu lisansüstü tezleri veri görselleştirme modeli ile bibliyometrik olarak incelemiş, tezler, yazarın cinsiyeti, yıl, tez türü, danışmanlara ve kuruma ilişkin bilgiler, çalışma alanı ile çalışma başlıkları gibi çeşitli bibliyometrik parametreler açısından değerlendirilmiştir. Baytok ve diğ. (2019) çalışmalarında, Afyon Kocatepe Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı’nda kuruluş yılı olan 2007’den, araştırmanın gerçekleştirildiği 2017’ye dek yazılmış olan yüksek lisans tezlerinin bibliyometrik incelemesini gerçekleştirmiştir. Araştırma ile 8 yıllık periyotta 40 yüksek lisans tezinin tamamlandığı, ortalama her yıl 5 tez yazıldığını, bu tezlerin 10 farklı öğretim üyesinin danışmanlığında yürütüldüğünü belirlemişlerdir. Tayfun ve diğ. (2016) ise Gazi Üniversitesi’nde 1985-2016 yılları arasında yazılan turizm konulu 367 tezi belirlenen kriterlere göre incelemişlerdir. Tezlerin kategorize edilmesinde kullanılan parametreler arasında “özet kurgusu”, “faydalanılan disiplin”, “lisansüstü eğitim düzeyi”, “enstitü türü”, “danışman unvanı” ve “araştırmanın yapıldığı yıl” dikkate alınmıştır. Tekin (2016), “Türkiye’deki Lisansüstü Turizm Tezlerinde Odaklanılan Konular: 1984-2015” başlıklı çalışmada Ulusal Tez Merkezi’nde direkt turizm ile ilgili yedi anabilim dalının tanımlandığını, bu anabilim dallarında 1984-2015 yılları arasında yazılmış 1370 adet tezin mevcut olduğunu, bu tezlerin ana konularının işletme disiplini ile ilişkilendirildiğini ve tez konularının zaman içinde farklılaştığını ifade etmişlerdir.

Yöntem

Bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında yazılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik incelemesine dayanmaktadır. Bibliyometri, bibliyografik içerikleri nicel yaklaşımlar çerçevesinde inceleyen bir kütüphane ve bilgi bilimleri çalışma alanıdır (Pritchard, 1969). Bibliyometrik analiz, geniş ölçekli bilimsel verileri titizlikle keşfetmek ve analiz etmek için kullanılan popüler bir yöntemdir. Belirli bir alanın evrimsel nüanslarını açarken, o alanda ortaya çıkan alanlara ışık tutmayı sağlar (Donthu vd., 2021). Bibliyometrik analiz yöntemi, yayınları analiz edip sınıflandırma amacı doğrultusunda nesnel kriterlere dayalı olarak, her araştırma alanında yayınlanan belgelerin kategorize edilmiş bir görünümünü sağlamakta ve bu yönüyle önem arz etmektedir (Cavalcante vd., 2021). Bibliyometrik analiz, matematiksel ve istatistiksel teknikler kullanılarak makaleler, kitaplar, tezler ve patentlerden “gri literatür” kategorisindeki raporlara kadar uzanan belgelerin incelenmesini hedefleyen nicel bir yöntemdir (Çelik Çaylak & Ekşili, 2022). Bibliyometri, genellikle bir bibliyografik belge koleksiyonunun en ilgili sonuçlarını özetlemek için kullanılır (Martínez-López vd., 2018).

Lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizleri, tez çalışmalarının başlıkları, konuları, türleri, üniversiteleri, enstitüleri, ana bilim dalları, bilim dalları, danışmanları, yazarları, anahtar kelimeleri, dizinleri, yılları, sayfa sayıları, özetleri, yazım dilleri gibi kimlik bilgileri ve genel profiline ilişkin bilgi vermesi nedeni ile her geçen gün önemini artırmakta ve literatüre katkı sağlamaktadır (Belli & Dertli, 2023).

Çalışmanın veri setini oluşturan belgelere YÖK Ulusal Tez Merkezi sisteminden ulaşılmıştır. Aralık 2022 tarihi itibarıyla YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde kayıtlı Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında yazılmış 65’i yüksek lisans ve 39’u doktora tezi olma üzere toplam 104 lisansüstü tez çalışması incelenmiştir. Ancak 1999-2020 yılları arasında aynı enstitüye ait Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim dalında yazılmış 132’si yüksek lisans tezi ve 47’si doktora tezi olmak üzere toplam 179 kayıt anabilim dalı isim değişikliği öncesinde yazıldığı için çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Elde edilen belgeler (lisansüstü tezler) yer alan veriler; yıllar, lisansüstü durumu, yazarların cinsiyeti, yazım dili, sayfa sayısı, tez danışmanları ve unvanları, tercih edilen araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme yöntemleri, tezlerin uygulama alanları, kullanılan analiz türleri ve anahtar kelimeler noktasında detaylı bir biçimde analiz edilmiştir.

Bulgular

Araştırma ile 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında 104 lisansüstü tezin tamamlanmış olduğu belirlenmiştir. Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin 2017-2022 yılları arasında yazıldığı, %62,5’inin yüksek lisans 37,5’inin doktora tezi, %93,2’sinin Türkçe metin dili ile yazıldığı ve tamamının tek tez danışmanı tarafından yürütüldüğü ortaya çıkmıştır. Cinsiyet açısından tez yazarlarının %47,12’si erkek iken 52,88’i kadındır.

Tablo 1: Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
2017	8	3	11
2018	19	11	30
2019	22	6	28
2020	7	8	15
2021	3	3	6
2022*	6	8	14
Toplam	65	39	104

Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımına Tablo 1’de yer verilmiştir. 2017-2022 yılları arasında en fazla doktora tezi sırasıyla 2018, 2020 ve 2019 yıllarında yazılırken, yüksek lisans tezleri ise sırasıyla 2019, 2018 ve 2017 yıllarında yazılmıştır. Buna göre en fazla lisansüstü tezin yazıldığı yıllar sırasıyla 2018, 2019 ve 2020 yıllarıdır. 2020 ve 2021 yıllarında tamamlanan tez çalışmalarındaki düşüş göze çarpmaktadır. Tüm dünyada küresel salgın kabul edilen COVID-19 pandemisi nedeni ile öğrencilerin çalışmalarının yavaşladığını söylemek mümkündür.

Tablo 2: Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Sayfa Sayısı	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
100 ve daha az	34	52,30	1	2,56	35	33,60
101-150	25	38,46	16	41,03	41	39,42
151-200	5	7,69	12	30,77	17	16,35
201-250	0	0,00	6	15,38	6	5,77
251 ve fazla	1	1,55	4	10,26	5	4,81
Toplam	65	100	39	100	104	100

Lisansüstü tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir. Tamamlanan tez çalışmalarının toplam %39,42’si 101-150 sayfa aralığında yer almaktadır. Sayfa sayısı açısından en fazla sayfaya sahip olan çalışma 503 sayfadan oluşurken en az sayfa sayısına sahip çalışma 54 sayfadan oluşmaktadır.

Tablo 3: Lisansüstü Tezlerin Danışman Ünvanlarına Göre Dağılımı

Ünvan	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Profesör Doktor	28	43,08	25	64,10	53	50,96
Doçent Doktor	23	35,38	13	33,33	36	34,62
Doktor Öğretim Üyesi	14	21,54	1	2,56	15	14,42
Toplam	65	100	39	100	104	100

Tablo 3’te tezlerin danışmanlara göre dağılımı verilmiştir. Toplam sayılar üzerinden incelendiğinde en fazla tez yürüten danışmanların, Profesör Doktor ünvanına sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Tezlerde Tercih Edilen Araştırma Yöntemi

Araştırma Yöntemi	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Nicel	43	66,15	19	48,72	62	59,62
Nitel	13	20,00	12	30,77	25	24,04
Karma Yöntem	9	13,85	8	20,51	17	16,35
Genel Toplam	65	100,00	39	100,00	104	100,00

Tezlerde tercih edilen araştırma yöntemleri Tablo 4’te verilmiştir. Tablo 4’e göre 104 tezdten 62’sinde nicel, 25’inde nitel araştırma yöntemleri tercih edilirken 8 tezde de karma yöntem tercih edilmiştir. Buna göre araştırmacıların büyük bir çoğunluğunun (%59,62) nicel yöntemi tercih ettiği belirlenmiştir. Tez danışmanları ve tercih edilen yöntemler de Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Tezlerde Tercih Edilen Araştırma Yöntemlerinin Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

Unvan	Yüksek Lisans						Doktora					
	Nicel		Nitel		Karma Yöntem		Nicel		Nitel		Karma Yöntem	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Profesör Doktor	16	37,21	8	61,54	4	44,44	12	63,16	8	66,67	5	62,5
Doçent Doktor	18	41,86	2	15,38	3	33,33	7	36,84	3	25,00	3	37,5
Doktor Öğretim Üyesi	9	20,93	3	23,08	2	22,22	0	0,00	1	8,33	0	0
Toplam	43	100	13	100	9	100	19	100	12	100	8	100
Unvan	Toplam											
	Nicel		Nitel		Karma Yöntem							
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Profesör Doktor	28		45,16		16		64,00		9		52,94	
Doçent Doktor	25		40,32		5		20,00		6		35,29	
Doktor Öğretim Üyesi	9		14,52		4		16,00		2		11,76	
Toplam	62		100		25		100		17		100	

Tablo 5' e göre doktora nicel araştırma yapan öğrencilerin %63,16' sının, nitel araştırma yapanların %66,67' sinin, karma yöntem uygulayanların %62,5' inin danışmanının Profesör Doktor, nicel araştırma yapanların %36,84' ünün, nitel araştırma yapanların %25,00' inin, karma yöntem uygulayanların %37,5' inin danışmanının Doçent Doktor, Nitel araştırma yapanların %8,33' ünün danışmanının Doktor Öğretim Üyesi olduğu görülmektedir.

Yüksek lisansta ise; nicel araştırma yapanların %37,21' inin, nitel araştırma yapanların %61,54' ünün, karma yöntem uygulayanların %44,44' ünün danışmanının Profesör Doktor, nicel araştırma yapanların %41,86' sının, nitel araştırma yapanların %15,38' inin, karma yöntem uygulayanların %33,33' ünün danışmanının Doçent Doktor, nicel araştırma yapanların %20,93' ünün, nitel araştırma yapanların %23,08' inin, karma yöntem uygulayanların %22,22' sinin danışmanının Doktor Öğretim Üyesi olduğu görülmektedir.

Toplamda nicel çalışma yöntemini tercih edenlerin %45,16' sının, nitel çalışma yöntemini tercih edenlerin %64,00' ünün, karma yöntem tercih edenlerin %52,94' ünün danışmanının Profesör Doktor, nicel çalışma yöntemini tercih edenlerin %40,32' sini, nitel çalışma yöntemini tercih edenlerin %20,00' sinin, karma yöntem tercih edenlerin %35,29' unun danışmanının Doçent Doktor, nicel çalışma yöntemini tercih edenlerin %14,52' sinin, nitel çalışma yöntemini tercih edenlerin %16,00' sının, karma yöntem tercih edenlerin %11,76' sının danışmanının Doktor Öğretim Üyesi olduğu görülmüştür.

Tablo 6: Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Araçları	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	Kullanılma Sayısı		Kullanılma Sayısı		Kullanılma Sayısı	% (n=104)*
Anket	50		27		77	74,04
Görüşme	8		17		25	24,04
Doküman İnceleme	15		9		24	23,08
Gözlem	-		3		3	2,88
Açık uçlu soru	5		1		6	5,77
Toplam	78		57		135	

Not. * Kullanılan birden fazla yönteme göre hesaplanmıştır.

Tamamlanan 104 tez çalışmasında araştırmacıların anket, görüşme tekniği, doküman inceleme, gözlem ve açık uçlu sorular ile veri topladığı görülmüştür. Ayrıca araştırmacılar tez çalışmalarında birden fazla yöntemi bir arada kullanarak da veri toplamayı tercih etmiştir. Tezlerin %74,04' ünde anket ile veri toplanması tercih edilmiş olup bu veri toplama aracının en fazla kullanılan veri toplama aracı olduğu belirtilebilir. Nicel ve nitel yöntemlerin birlikte kullanıldığı çalışmalarda açık uçlu soruların kullanıldığı görülmüştür. Ayrıca çalışmalarda birden fazla veri toplama aracı birlikte kullanılmıştır (Tablo 7). %74,04' ünde tek veri toplama aracı kullanılırken, %22,12' sinde iki veri toplama aracı birlikte ve %3,84' inde üç veri toplama aracı birlikte kullanılmıştır.

Tablo 7: Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı

Veri Toplama Aracı Sayısı	f	%	Veri Toplama Aracı Türü	f	%
Tek veri toplama aracı	77	74,04	Anket	59	56,73
			Doküman inceleme	12	11,54
			Görüşme	6	5,77
İki veri toplama aracı	23	22,12	Anket + Görüşme	8	7,70
			Anket + Açık uçlu soru	6	5,77
			Görüşme + Doküman inceleme	6	5,77
			Anket + Doküman inceleme	2	1,92
			Görüşme + Gözlem	1	0,96
Üç veri toplama aracı	4	3,84	Anket + Görüşme + Doküman inceleme	2	1,92
			Görüşme + Gözlem + Doküman inceleme	2	1,92
Toplam	104	100	Toplam	104	100

Nicel araştırmaların %98,9'unda tek veri toplama aracı (anket) kullanılırken %1,61'inde 2 veri toplama aracı kullanılmıştır (Anket, doküman inceleme gibi). Nitel araştırmaların %60'ında tek veri toplama aracı (9 doküman inceleme ve 6 görüşme tekniği) kullanılırken %28'inde 2 veri toplama aracı (6 görüşme-doküman inceleme tekniği ve 1 görüşme-gözlem), %12'sinde 3 veri toplama aracı birlikte kullanılmıştır (2 doküman inceleme tekniği - gözlem-görüşme ve 1 anket, doküman inceleme tekniği - görüşme)

Karma araştırma yöntemini tercih eden tezlerin %5,88'inde tek veri toplama aracı (1 doküman inceleme) kullanılırken %88,24'ünde 2 veri toplama aracı (7 anket - görüşme tekniği, 6 Anket - açık uçlu sorular, 1 anket - doküman inceleme), %5,88'inde 3 veri toplama aracı birlikte kullanılmıştır (1 Anket - doküman inceleme - gözlem).

Tablo 8: Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Örnekleme Yöntemleri

		Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
		f	%	f	%	f	%
Örnekleme Yöntemi	Var	56	86,15	38	97,44	94	90,38
	Yok	9	13,85	1	2,56	10	9,62
Örnekleme Seçme Yöntemi							
Olasılıklı Örnekleme	Tabakalı	1	1,54	2	5,13	3	2,88
	Basit Rastgele Örnekleme	10	15,38	4	10,26	14	13,46
Olasılıksız Örnekleme	Kota	3	4,62	5	12,82	8	7,69
	Amaçlı	8	12,31	16	41,03	24	23,08
	Kolayda	30	46,15	21	53,85	51	49,04
	Kartopu	6	9,23	7	17,95	13	12,50
Tam Sayım		7	10,77	2	5,13	9	8,65

Tablo 8'de tezlerde kullanılan örnekleme yöntemleri gösterilmektedir. Yüksek lisans tezlerinde kolayda örnekleme yöntemi daha sık kullanılırken doktora tezlerinde amaçlı örnekleme yöntemi daha fazla kullanılmıştır. Yanısıra bazı yüksek lisans tezlerinde kullanılan örnekleme yöntemlerinin belirtilmediği de görülmüştür.

Tablo 9: Lisansüstü Tezlerin Uygulama Alanları

Uygulama Alanı	f	Uygulama Alanı	f
Tesis	41	Havaalanı	3
Turizm Merkezleri	18	Dernek/ Vakıf	3
Lise-Üniversite	14	Turizm Çalışanları	2
Online	15	Dini alan	2
İnternet (Kaynak tarama)	10	Restoran	1
Sosyal Medya	9	Kongre ve Fuar Merkezi	1
Seyahat Acentesi	7	Valilik	1
e-posta	5	Belirtilmemiş	2

Lisansüstü tezlerin uygulama alanlarına Tablo 9'da yer verilmiştir. Uygulama çalışmaları en çok turizm tesislerinde (41) gerçekleştirilmiştir. Bunu turizm merkezleri (189), okullar (14), online (15) takip etmektedir. Restoran, kongre ve fuar merkezleri ile valilikler ise en az kullanılan uygulama alanlarıdır.

Tablo 10: Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Analiz Türleri

Analiz*	f	Analiz*	f
Faktör analizi	41	Çoklu regresyon	2
ANOVA	25	Kümeleme analizi	2
İçerik analizi	24	Mann Whitney U analizi	2
Regresyon analizi	18	AHP- TOPSİS	1
Yapısal eşitlik modellemesi	17	Çoklu Diskriminant Analizi	1
t-testi	15	Değişim Payı Analizi	1
Korelasyon analizi	14	Fuzzy AHP	1
SWOT analizi	7	Lojistik Regresyon	1
PATH analizi	6	MANOVA	1
Durum çalışması	5	Panel veri analizi	1
Kanonik korelasyon	4	Rastgele orman analizi	1
Betimsel	4	Karşılaştırma	1
Ki-kare analizi	3		

Not. *Belirttikleri analizler dikkate alınmıştır.

Lisansüstü tezlerde en çok faktör analizi (41) kullanılmıştır (Tablo 10). Sırasıyla ANOVA, içerik analizi, regresyon analizi de en çok kullanılan analiz türleridir. Çoklu Diskriminant Analizi, Değişim Payı Analizi, Fuzzy AHP, Lojistik Regresyon, MANOVA, Panel veri analizi, Rastgele orman analizi, karşılaştırma ise en az kullanılan analiz türleridir.

Şekil 1: Anahtar Kelimeler Kelime Bulutu

Şekil 1’de tezlerde en çok kullanılan anahtar kelimeler yer almaktadır. Turizm, konaklama işletmeleri, Antalya, sürdürülebilir turizm anahtar kelimeleri en fazla kullanılan anahtar kelimelerdir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında yazılmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik incelemesi gerçekleştirilmiştir. 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla Yükseköğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi’nde kayıtlı Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalında yazılmış 65’i yüksek lisans ve 39’u doktora tezi olma üzere toplam 104 lisansüstü tez çalışmasının tamamına erişilmiştir. Araştırmanın veri setini oluşturan bu

tezler; yazıldığı yıl, yüksek lisans ya da doktora tezi bağlamında lisansüstü şekli, yazarların cinsiyeti, yazım dili, sayfa sayısı, tez danışmanları ve unvanları, çalışmada izlenen araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme yöntemleri, uygulama alanları, kullanılan analiz türleri ve anahtar kelimeler açısından incelenmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre, tezlerin yaklaşık üçte ikisi yüksek lisans, üçte birinin ise doktora tezi olduğu ve çok yüksek oranda tezin Türkçe yazım dili ile yazıldığı görülmektedir. Yazarların cinsiyetlerinin yaklaşık olarak eşit düzeyde olduğu söylenebilir. Yüksek lisans düzeyinde en çok tezin 2018 ve 2019 yıllarında yazıldığı görülmüş olup daha sonraki yıllarda yedi kata kadar düştüğü dikkat çekmektedir. Bunun en önemli sebebinin 2019'un sonlarında Çin'de başlayarak kısa süre içerisinde tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 Pandemisi olduğu düşünülmektedir. Bu salgın döneminin tüm insanlığa olduğu gibi lisansüstü eğitim öğrencilerine de olumsuz etkileri tartışılmaz bir gerçektir. Salgının özellikle uluslararası turizm hareketlerini durdurması da tezlerin araştırmalarını yavaşlatmıştır. Tablo-9'da ifade edildiği üzere tezlerin uygulama alanları ağırlıklı olarak turizm tesisleri ve turizm merkezleridir. Ancak pandemi döneminin büyük bölümünde seyahat kısıtları uygulanmış ve turizm faaliyetleri olumsuz etkilenmiştir. Tablo-6'da belirtildiği üzere tezlerde kullanılan veri toplama araçlarının başında anket ve doküman inceleme gelmekte olup, öğrenciler veri toplama konusunda da kısıtlanmışlardır.

Covid-19 virüsünün fiziksel ve ruhsal sağlık üzerinde yarattığı etkiler de bu düşüşün açıklanmasında önemli bir unsurdur. Ayrıca her eğitim düzeyinde uzaktan eğitim sistemine geçilmesi ve bu sistemin verimliliğinin pek çok öğrenci ve öğretim elemanı tarafından yüz yüze eğitime göre daha düşük olarak nitelendirilmesi ve pandemi nedeni ile tez dönemindeki lisansüstü eğitim öğrencilerine ek süre hakkı tanınması da ilgili yıllarda tamamlanan yüksek lisans tez sayısının düşmesine neden olmuştur.

Tablo-4 bize tezlerde ağırlıklı olarak nicel yöntemlerin tercih edildiğini göstermiştir. Nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntem ise oldukça az sayıda kullanılmıştır. Ancak birbirini destekleyen nicel ve nitel yöntemlerin eş zamanlı uygulanması araştırma sonuçlarının doğruluğunu ve açıklayıcılığını artırma konusunda araştırmacıya avantaj sağladığı bilinmektedir. Bu nedenle gelecek çalışmalarda danışmanların ve öğrencilerin karma yöntemi daha fazla tercih etmeleri önerilebilir.

Araştırmada tezlerde en çok çalışılan konu başlıklarını belirlemek amacı ile anahtar sözcüklerden bir kelime bulutu oluşturulmuştur. Bu noktada Antalya, turizm ve konaklama işletmelerinin ardından "sürdürülebilir turizm" kavramının incelendiği göze çarpmaktadır. Sürdürülebilirlik her alanda gerek toplum ve gerekse çevre menfaatlerinin gelecek odaklı korunması için oldukça önemli bir kavram olup, tez konusu olarak sıklıkla tercih edilmesi sevindiricidir. Bununla birlikte Antalya'nın medikal turizm potansiyelinin tezlerde henüz yeterince irdelenmediği görülmektedir. Medikal turizm konusunun tezlerde daha çok incelenmesi, Antalya destinasyonunun bu alandaki SWOT analizlerinin yapılarak rekabet gücünün belirlenmesi, hastaların bu destinasyonu seçme motivasyonlarının araştırılması, ya da bu alandaki bilinirliğin marka değerine dönüştürülmesine yönelik çalışmalar da gelecekte hem mikro hem de makro ekonomik düzeyde katkı sağlayacaktır.

Bu çalışma bulgularının yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitime devam eden öğrenciler ile danışmanlarının, tez konusu, uygulama alanı, veri toplama yöntemi ve analiz yöntemi seçimlerinde önemli katkılar sağlaması beklenmektedir. Lisansüstü tez çalışmalarının, alanda çalışan ilgililere ya da sektördeki sorunlara yenilikçi çözümler üretme yeteneği ölçüsünde değerli sayıldığı düşüncesinden hareketle, çalışmada gerçekleştirilen bibliyometrik analizin bu noktada tüm araştırmacılara ışık tutarak faydalı olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

Acemoğlu, D., & Robinson, J. (2022). *Dar koridor*. İstanbul: Doğan Kitap.

Akdeniz Üniversitesi, (2022). *Turizm Fakültesi Birim İç Değerlendirme Raporu*. Erişim linki <https://turizm.akdeniz.edu.tr/tr/birim-ic-degerlendirme-raporu-9936> (erişim tarihi: 15.08.2023).

Baytok, A., Boyraz, M. & Pelit, E. (2019). Turizm İşletmeciliği alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin değerlendirilmesi: *Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği*. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 287-305.

Belli, E. & Dertli, Ş. (2023). Spor, sosyoloji ve psikoloji ilişkisini ele alan lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik incelemesi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16) , 1-31 . DOI: 10.29157/etusbed.1134152

Boyraz, M., Kabakulak, A. & Mutlu, A. S. (2020). Hazırlanmakta Olan Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Veri Görselleştirme Tekniği ile Bibliyometrik Analizi: 2006-2020 Yılları Örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1434-1453.

- Cavalcante, W. Q. D. F., Coelho, A., & Bairrada, C. M. (2021). Sustainability and tourism marketing: A bibliometric analysis of publications between 1997 and 2020 using vosviewer software. *Sustainability*, 13(9), 4987.
- Cervera-Taulet, A., & Ruiz-Molina, M. E. (2008). Tourism education: a strategic analysis model. *Journal of Hospitality, Leisure, Sports and Tourism Education (Pre-2012)*, 7(2), 59-70.
- Çelik Çaylak, P., & Ekşili, N. (2022). Turizm Sektöründe Kurumsal Sosyal Sorumluluk Literatürünün Güncel Durumu: WOS Verilerine Dayalı Bibliyometrik Analiz. D. Ceylan ve D.N. İyit (Eds.), *Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Teori ve Araştırmalar II*, İzmir: Serüven Yayınevi.
- Darbellay, F. & Stock, M. (2012). Tourism as complex interdisciplinary research object. *Annals of Tourism Research*, 39 (1), 441-458.
- De Bono, E. (1996). *Rekabetüstü*, (çev: O. Özel). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dinler, Z. (2006). *Bilimsel Araştırma ve E-Kaynaklar*, Bursa: Ekin Yayınevi.
- Dişli, M. (2020). Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı Lisansüstü Tezlerinin Konu Analizi. *Türk Kütüphaneciliği*, 34 (4), 773-789.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
- Günay, D. (2018). Türkiye’de Lisansüstü Eğitim ve Lisansüstü Eğitime Felsefi Bir Bakış, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 71-88.
- Karaman, S. & Bakırcı, F. (2010). Türkiye’de Lisansüstü Eğitim, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 94-114.
- Kozak, M.A. (2009). Akademik Turizm Eğitimi Üzerine Bir Durum Analizi, *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, (22), 1-20.
- Kunwar, R. R. (2018). Tourism Education, Curriculum Spaces, Knowledge Production, And Disciplinary Pluralism. *The Gaze: Journal of Tourism and Hospitality*, 9, 83-155.
- Martínez-López, F. J., Merigó, J. M., Valenzuela-Fernández, L., & Nicolás, C. (2018). Fifty years of the European Journal of Marketing: a bibliometric analysis. *European Journal of Marketing*. 52 (1/2), 439-468.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics, *Journal of Documentation*, 25 (4), 348.
- Resmi Gazete, (2011). 16/12/2011 Tarihli ve 2011/2605 Sayılı Kararnamenin Eki. Erişim linki <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/12/20111216.htm> (erişim tarihi: 10.02.2023).
- Resmi Gazete, (2016). 20/04/2016 Tarihli ve 29690 Sayılı Kararname. Erişim Linki: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/04/20160420-16.htm> (erişim tarihi: 10.02.2023).
- Rwegoshora, H. M. (2016). *A guide to social science research*. Tanzania: Mkuki na Nyota publishers.
- Tayfun, A., Küçükergin, F. N., Aysen, E., Eren, A. & Özekici, Y. K. (2016). Turizm Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (1), 50-69.
- Tekin, Ö.A. (2016). Türkiye'deki Lisansüstü Turizm Tezlerinde Odaklanılan Konular: 1984-2015, *International Journal of Alanya Faculty of Business*, 8(2), 175-187.
- Tiwari, P., Seraphin, H. & Chowdhary, N. (2021). Impacts of COVID-19 on tourism education: analysis and perspectives, *Journal of Teaching in Travel and Tourism*, 21(4), 313-338.
- TÜİK (2021). *İl Bazında Gayrisafi Yurt İçi Hasıla*, 2021. Erişim Linki: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Il-Bazinda-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-2021-45619&dil=> (erişim tarihi: 15.02.2023).
- Umut, A. L., & Doğan, G. (2012). Hacettepe Üniversitesi bilgi ve belge yönetimi bölümü tezlerinin atf analizi. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(2), 349-369.
- UNWTO (2022). UNWTO World Tourism Barometer and Statistical Annex, November 2022. Erişim linki: <https://www.e-unwto.org/doi/abs/10.18111/wtobarometereng.2022.20.1.6> (erişim tarihi: 13.02.2023).
- Yayla, Ö. & Ergün, G. S. (2021). Sosyal Bilimlerde Paradigma İnkilemi: Turizm Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1624-1639.

YÖK (2022). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Erişim Linki: <https://istatistik.yok.gov.tr/> (erişim tarihi: 13.02.2023).

Zencirkıran, M. (2017). *Sosyoloji (6 baskı)*. Bursa: Dora Basım-Yayın-Dağıtım.

Çıkar çatışması:

Yazarların bildirecek bir çıkar çatışması yoktur.

Hibe / Finansal Destek:

Yazarlar bu çalışmanın herhangi bir finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Etik Kurul Onayı:

Çalışmada kullanılan araştırma yöntemi, etik kurul izni gerektirmediği için onay alınmamıştır.